



Πριν μερικές ημέρες δόθηκαν στη δημοσιότητα τα στοιχεία για την εξέλιξη της οικοδομικής δραστηριότητας. Οι αριθμοί επιβεβαιώνουν με τον πιο κυνικό τρόπο, μια αλήθεια που όλοι τη γνωρίζουν, αλλά κανείς δεν την ομολογεί δημόσια. Το παραγωγικό μοντέλο πάνω στο οποίο βασίστηκε η ελληνική οικονομία τον τελευταίο μισό αιώνα, έχει καταρρεύσει. Ο κλάδος των κατασκευών με συμμετοχή στο ΑΕΠ άνω του 10% που δημιουργούσε και συντηρούσε σχεδόν 400.000 θέσεις εργασίας, έχει περάσει στην ιστορία. Πλέον ακόμα και οι πιο αισιόδοξοι έχουν πειστεί, ότι αυτά που ξέραμε πολύ δύσκολα να τα ξαναζήσουμε και εκείνα που πιστεύαμε, εξίσου δύσκολα θα επαναληφθούν. Η οικοδομή πλέον είναι μια τελειωμένη ιστορία όχι μόνο λόγω της φορολογικής μεταχείρισης που έχει υποστεί, αλλά διότι όλες οι ποιοτικές παράμετροι που επηρεάζουν και καθορίζουν τη συγκεκριμένη αγορά ακολουθούν μια φθίνουσα και -πολύ πιθανόν - μη αναστρέψιμη πορεία. Τα υψηλά ποσοστά ιδιοκατοίκησης φρενάρουν τη ζήτηση. Οι δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις δεν ευνοούν τη μελλοντική ανάκαμψη. Ο μεγάλος όγκος του υποβαθμισμένου κτιριακού αποθέματος, που χρόνο με το χρόνο αυξάνεται, θα είναι ένας ανασταλτικός παράγων στη διαδικασία ανάκαμψης. Το κυριότερο είναι ότι πλέον για πρώτη φορά στη σύγχρονη ελληνική οικονομική ιστορία, τα ακίνητα μπήκαν στη λίστα των επισφαλών επενδύσεων. Πλέον για τους περισσότερους Έλληνες, το «κεραμίδι» πλήττεται από μία πρωτόγνωρη κρίση αξιοπιστίας και ανασφάλειας. Κοντολογίς, για το εγγύς χρονικό διάστημα η οικοδομή δεν θα είναι εργαλείο ανάπτυξης. Και το εύλογο ερώτημα που αναδεικνύεται είναι, ποιός οικονομικός τομέας θα πάρει τη θέση του. Ο τουρισμός, θα απαντήσουν κάποιοι. Όμως ο τουρισμός, είναι μία δραστηριότητα ευαίσθητη και ευάλωτη σε γενικότερες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις. Από μόνος του δεν μπορεί να σηκώσει το βάρος που σήκωνε η οικοδομή στο παρελθόν. Αλλά ακόμα και αν μία χρονιά τα καταφέρει, είναι εντελώς αβέβαιο το κατά πόσο μπορεί να διατηρήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα το δυναμισμό του. Στην πράξη λοιπόν αποδεικνύεται, ότι ενώ γκρεμίσαμε με τη βαριοπούλα την οικοδομή, δεν είχαμε την παραμικρή ιδέα το τί θα μπορούσαμε να βάλουμε στη θέση της. Και έτσι χωρίς να το συνειδητοποιούμε, βρεθήκαμε με ένα οικόπεδο γεμάτο από τα μπάζα της κατεδάφισης, χωρίς να έχουμε την παραμικρή ιδέα για το τί θα επακολουθήσει. Αν έστω και σήμερα δεν βρεθεί ο «διάδοχος», το σίγουρο είναι ότι αργά ή γρήγορα θα συντρίμια θα μετατραπούν σε εστία μόλυνσης.